

L'autora barcelonina d'arrels manresanes publica una novel·la coral que creua la història del segle XX

OSCAR BAYONA

TONI MATA I RIU. MANRESA

■ La recerca de motius argumentals per compondre una ficció és un misteri fosc que s'il·lumina en el moment més inesperat. La darrera novel·la de Blanca Busquets (Barcelona, 1961), *Constel·lacions* (Proa), va emergir després d'una confessió del seu pare, Josep Maria Busquets, manresà i, entre altres càrrecs públics rellevants, administrador general del Liceu del 1985 al 1992, que la va deixar amb la boca oberta. Un secret de família del tot desconegut.

El lector que agafi la seva obra a la llibreria i doni una ullada a la contraportada, hi veurà les sigles d'ETA. Li interessava el tema? Tenia clar que volia fer una novel·la amb un personatge centenari, el Cinto, que va lluitar a la guerra amb la Lleua del Biberó, i la seva família, i lligar-los a tots a partir de l'interès per conèixer i mirar les estrelles. Però no tenia clar per on tirar. Un dia, vaig regalar *Patria*, el llibre de Fernando Aramburu sobre ETA, al meu pare, perquè als anys 60 ell va ser empresari a Pamplona. Vaig pensar que li agradaria.

Què en va dir ell?

A mi, *Patria* em va agradar molt, em va impactar, és molt bo. Per primer cop llegia un autor que, a més de ficar-se en la pell de les víctimes d'ETA, també tracta sobre els terroristes, amb noms i cognoms, i explica com els ensenyaven a actuar, el tema de la dispersió dels presos...

Fins i tot se n'ha fet una sèrie.

Quan jo tenia 11 anys i vivíem a Pamplona, de cop i volta el pare va

Blanca Busquets

Esriptora. Una reeixida llista de novel·les com «Tren a Puigcerdà», «La fugitiva» i «La nevada del cucut», Premi Llibreter del 2011, il·lustren la trajectòria d'una autora que aborda ara les conseqüències de la guerra civil i el terrorisme en la història particular d'una família que es reuneix per celebrar el centenari del besavi

«Quan el pare em va dir que havia estat objectiu d'ETA vaig voler-ho posar en una novel·la»

► L'autora va presentar dijous la seva darrera obra, «Constel·lacions», a la llibreria Parcir de Manresa, ciutat natal del seu progenitor

PROA. 19,50 EUROS. 240 PÀGINES

dir que havíem de marxar a passar una temporada a Barcelona i ja ens hi vam quedar a viure. Ens van explicar que el canvi obeïa a discrepàncies del pare amb els socis de l'empresa tèxtil sobre la gestió del negoci. Però després de llegir *Pa-*

tria, el meu pare em va explicar la veritat.

Quina veritat?

Vam marxar de Navarra perquè la Guàrdia Civil li va explicar que era en una llista d'objectius de la banda.

Vostè no en sabia res?

Mai no ho va explicar als fills, però *Patria* va fer veure al pare que si s'hagués quedat li quedaven sis mesos de vida abans que ETA no l'hagués assassinat.

Quan vivia a Pamplona, no havia sospitat res?

Jo tenia onze anys quan vam marxar. Però recordo que jo ja anava

sola pel carrer, era la gran, i els pares em deien que si algú em deia que pugés a un cotxe o m'oferien res, que sortís corrents. No pensava en ETA, tots els pares diuen als fills que no facin cas de desconeguts. I jo, que llegia Enid Blyton, pensava que si algú em raptava, ja m'alliberaria. Després vaig pensar que era millor anar a Barcelona perquè ETA estava extorquant empresaris catalans que tenien negocis a Navarra i el País Basc. Per això li vaig regalar *Patria* al pare, perquè m'imaginava que reviuria coses que li sonaven.

Així vostè va saber per què van

«A mi 'Pàtria' em va agradar, em va impactar, i li vaig regalar al pare perquè creia que li agradaria»

«M'interessen les novel·les corals, i explica les històries des de diversos punts de vista i canviar de veu»

marxar de Barcelona?

De cop vaig entendre moltes coses. Li vaig tornar a preguntar: 'no vam marxar per la fàbrica?'; i em va respondre: 't'ho vas creure?'. És clar que m'ho vaig creure!

Aleshores es va sentir impel·lida a novel·lar aquesta història?

No, no. Em va afectar perquè és una història familiar però no de manera personal, perquè va passar fa cinquanta anys. Però li vaig comentar que m'interessava la història per fer-la servir a la novel·la, i a ell li va semblar bé. D'una manera o altra, ETA ha estat present sovint a la meua vida.

Què vol dir?

Quan era nena, una vegada va explotar una bomba a un centenar de metres d'on era jo: recordo veure gent gran caure a terra, vidres trencats... i després sentir el soroll. Prop d'on visc, a Barcelona, en tres o quatre anys hi va haver quatre atemptats, inclòs el de l'Ernest Lluch. I un dia, van desactivar un cotxe bomba sota casa.

ETA és present al llibre, però en Cinto no hi té res a veure.

Jo volia explicar la història personal de cadascun dels membres de la família i descriure a grans trets la història del segle XX, amb temes com la Lleua del Biberó i la Guerra Civil. I ETA era un caramel que també em serveix per construir alguns personatges. Però no vull que sembli que he fet una novel·la sobre ETA, perquè no és així.

Per això no hi aprofundeix?

No és el tema. Una lectora em va dir que no parlo de les tortures. És que no és el que jo volia, m'hauria canviat el to del relat.

Cada personatge afronta el passat i ens ho explica en primera persona. Què li aporta aquesta manera de narrar?

M'agraden les novel·les corals. I sempre faig monòlegs, no sabia escriure d'una altra manera.

Però bé que hi ha diàlegs.

Sí, però són en present. Si no, estarien integrats en el monòleg. A mi m'agrada explicar la història des de diversos punts de vista i anar canviant de veu.